

Uniwersytety Trzeciego Wieku w Polsce

październik 2019

OGÓLNOPOLSKA
FEDERACJA STOWARZYSZEŃ
UNIWERSYTETÓW TRZECIEGO WIEKU

**Polski
Senior
60 +**

Rola i znaczenie
UNIwersytetów Trzeciego
WiekU
w życiu osób starszych

Polski Senior 60 +

Demografia: osoby starsze w Polsce; osoby samodzielne i zależne

Długofalowa polityka senioralna na lata 2014-2020 oraz Polityka społeczna wobec osób starszych do 2030 r. Bezpieczeństwo- Uczestnictwo - Solidarność

- zdrowie i samodzielność
- aktywność edukacyjna, społeczna i kulturalna osób starszych
- srebrna gospodarka – rynek towarów i usług dla seniorów
- relacje międzypokoleniowe
- aktywność zawodowa osób 50 +

UTW: edukacja, aktywizacja i integracja osób starszych

- Powstanie pierwszego UTW w Polsce przy Centrum Kształcenia Podyplomowego Kadr Medycznych, Warszawa, 1975 r.
- Trzeci UTW w Europie.
- Inicjatorka i organizatorka
- Prof. Halina Szwarc

Misja i cele

- edukacja ustawiczna; uczenie się przez całe życie; rok akademicki w UTW
- aktywizacja i integracja osób starszych
- współpraca międzypokoleniowa
- badania z udziałem i na rzecz seniorów
- patronat uczelni wyższych

Organizacja i funkcjonowanie UTW w kraju

UNIwersYTETY TRZECIEGO WIEKU W POLSCE

Organizacja i funkcjonowanie UTW w kraju

Mapa UTW wg województw (2017/2018)

UTW 2018

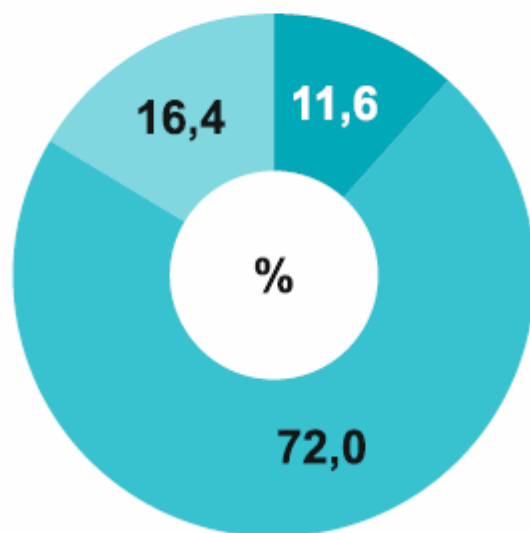
- **UNIWESYTETY TRZECIEGO
WIEKU w Polsce na koniec 2018**

640 UTW

Badania ankietowe GUS 2017/2018

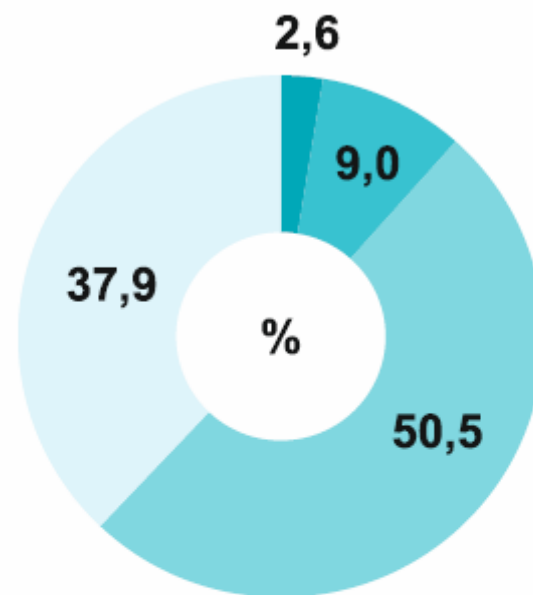
Słuchacze UTW

według wieku

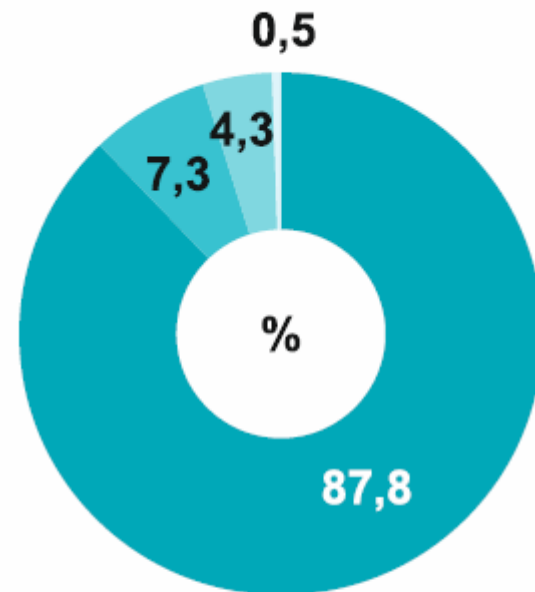
- Do 60 lat
- 61-75
- 76 lat i więcej

według wykształcenia

- Podstawowe
- Zasadnicze zawodowe
- Średnie
- Wyższe

według statusu

- Emeryt
- Rencista
- Osoba pracująca
- Osoba bezrobotna

Organizacja i funkcjonowanie UTW w kraju

Polski fenomen Uniwersytetów Trzeciego Wieku:

działają w dużych miastach - ośrodkach akademickich, ale także w średnich i mniejszych miastach, powstają również na terenach wiejskich.

Różnorodność organizacyjna, prawna i finansowa UTW:

- w uczelniach wyższych – decyzja władz uczelni
- samodzielne stowarzyszenia i fundacje UTW - decyzja założycieli
- w ramach stowarzyszeń lokalnych - decyzja władz NGO
- UTW w jednostkach organizacyjnych samorządu lokalnego (w centrach kultury, bibliotekach i in.) – decyzja władz samorządowych

Istotne aspekty działalności UTW

- **Organizacja** - status prawno-organizacyjny UTW, podstawowe dokumenty, działalność zgodna z obowiązującym prawem
- **Zarządzanie** - władze, kompetencje, odpowiedzialność
- **Program edukacyjno-aktywizujący**, merytoryczna działalność UTW we współpracy z osobami starszymi i na rzecz osób starszych
- **Współpraca z wieloma podmiotami** - uczelnie, samorząd lokalny i regionalny, NGO, media
- **Finansowanie** - środki własne, dotacje, darowizny
- **Integracja osób starszych**
- **Informacja dla seniorów**- słuchaczy/studentów UTW
- **Wolontariat seniorów** w UTW
- **Wizerunek UTW** – adres, logo, strona internetowa

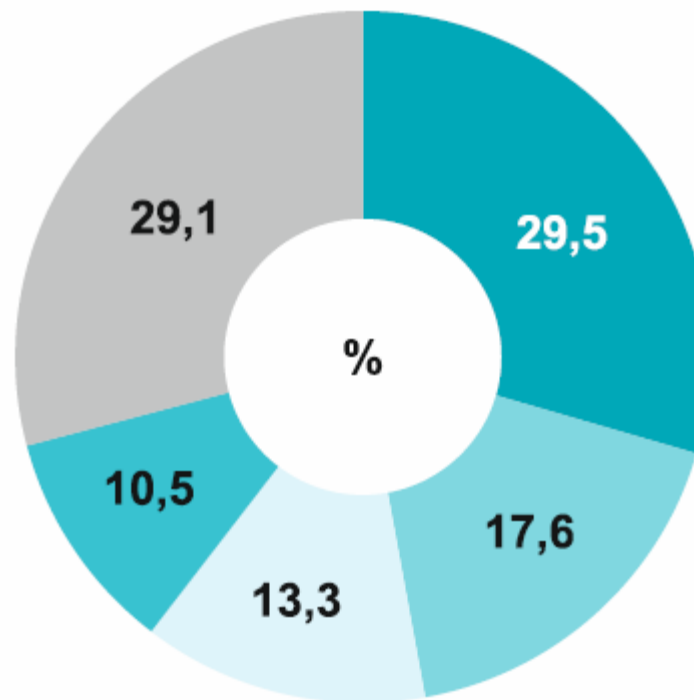
Obszary tematyczne w działalności Uniwersytetów Trzeciego Wieku

Przykładowe formy zajęć w UTW

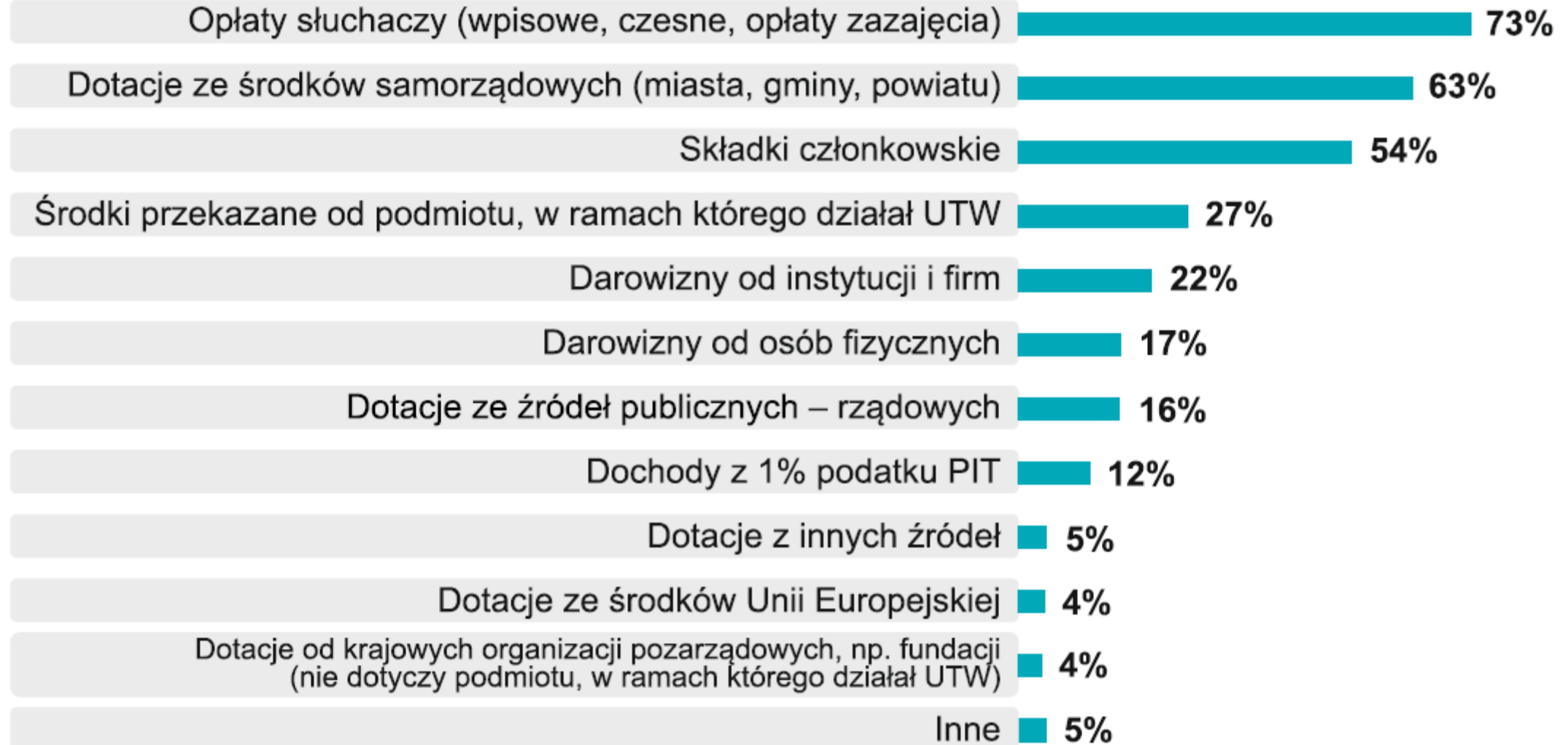
- Wykłady z różnych dziedzin wiedzy
- Seminaria, warsztaty (w mniejszych grupach)
- Kursy komputerowe
- Kursy języków obcych
- Zajęcia aktywności fizycznej - na sali, na basenie, w terenie
- Zajęcia plastyczne, rękodzieła artystycznego itp.
- Chór, kabaret, teatr, studio tańca, dyskusyjny klub filmowy, klub podróżnika i inne
- Koła Wolontariatu Seniorów
- Wyjazdy edukacyjne
- Wycieczki krajoznawczo- turystyczne

Osoby, które prowadziły wykłady lub zajęcia regularne w UTW

- Nauczyciele akademicki (bez lektorów/nauczycieli języków obcych)
- Eksperti, specjaliści w danej dziedzinie nauki
- Zawodowi instruktorzy/trenerzy
- Lektorzy/nauczyciele języków obcych
- Pozostali

Źródła finansowania działalności UTW

Utworzenie Federacji UTW Kraków, grudzień 2007 r.

- **„Razem możemy więcej”**
- 10 stowarzyszeń UTW zakłada Ogólnopolską Federację UTW w Krakowie, grudzień 2007 r.
- Pomoc Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności w ramach projektu „Uniwersytety Trzeciego Wieku”
- Siedziba Federacji UTW- Nowy Sącz, woj. małopolskie.

Cele Federacji UTW

- zrzeszanie i konsolidacja środowiska UTW w kraju
- reprezentacja UTW na forum ogólnopolskim i międzynarodowym
- rzecznictwo interesów UTW na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym
- kształtowanie standardów działania oraz umacnianie poczucia tożsamości środowiska UTW
- dbałość o wysoki poziom działalności edukacyjnej UTW
- pozyskiwanie środków, zarówno ze źródeł krajowych jak i zagranicznych na finansowanie realizacji celów statutowych
- tworzenie warunków sprzyjających aktywnej współpracy międzypokoleniowej
- działalność na rzecz poprawy warunków bytowych i socjalnych osób starszych

Wsparcie Federacji UTW dla środowiska seniorów

- Inicjatywa Federacji UTW w sprawie utworzenia rządowego programu w celu wsparcia UTW na spotkaniu liderów UTW z premierem D. Tuskiem w Szczawnicy 15 lipca 2011 r. W konsekwencji tego spotkania został utworzony **Rządowy program na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych (ASOS) na lata 2012-2013, a następnie na lata 2014-2020, z rocznym budżetem 40 mln.**
- Inauguracja Programu ASOS 2012-2013 miała miejsce podczas otwarcia Forum III Wieku na Forum Ekonomicznym w Nowym Sączu, we wrześniu 2012 r. przez ministra pracy i polityki społecznej Władysława Kosiniaka-Kamysza.

Wsparcie Federacji UTW dla środowiska UTW

- Inicjatywa Federacji UTW w sprawie **wzmocnienia współpracy UTW z uczelniami wyższymi i środowiskiem naukowym**. Przyjęte przez uczestników Forum III Wieku na Forum Ekonomicznym w Nowym Sączu i Krynicy Zdroju we wrześniu 2016 r. stanowisko zostało przekazano ministrowi nauki i szkolnictwa wyższego Jarosławowi Gowinowi.
- **Z naszej inicjatywy powstał Program „Wsparcie dla Uniwersytetów Trzeciego Wieku”, realizowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, z którego skorzystało wiele UTW w kraju.**

Wsparcie Federacji UTW dla środowiska UTW i seniorów

Federacja wspiera UTW poprzez następujące działania:

- **baza adresowa UTW** i jej aktualizacja
- **punkt konsultacyjno-doradczy, bezpłatna pomoc ekspertów**
- **pomoc finansowa i rzeczowa dla UTW**
- **publikacje merytoryczne**
- **kwartalnik UNIWERSYTETY TRZECIEGO WIEKU**
- **organizacja konferencji szkoleniowych dla UTW**
- **wsparcie szkoleniowe dla kadry zarządzającej UTW;** kompleksowa edukacja Liderów UTW w zakresie prawa, księgowości, opracowywania projektów, pozyskiwania środków, public relations

Standardy
działania UTW

Standardy działania Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Polsce

- formalno- prawne
- merytoryczno- organizacyjne
- współpracy z podmiotami
zewnątrznymi

Federacja w
internecie i na
FB

**Strona internetowa
Federacji UTW**

www.federacjautw.pl

facebook

Wsparcie Federacji UTW dla środowiska UTW i seniorów

- **Organizacja Forum III Wieku w ramach Forum Ekonomicznego w Krynicy-Zdroju i Nowym Sączu;** konferencja międzynarodowa dot. starzejącego się społeczeństwa i „srebrnej gospodarki” z udziałem polityków, samorządowców, ekspertów, partnerów zagranicznych i liderów organizacji seniorskich
- Współorganizacja:
 - Ogólnopolskiej Olimpiady Sportowej UTW i organizacji seniorskich w Łazach, woj. śląskie;
 - Ogólnopolskiej Zimowej Senioriady na Podhalu w Rabce-Zdroju, woj. małopolskie

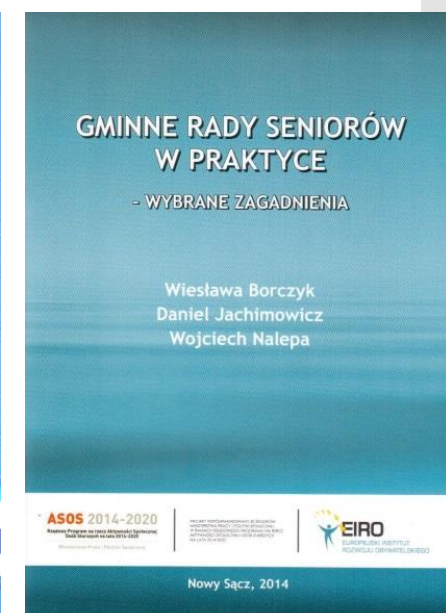
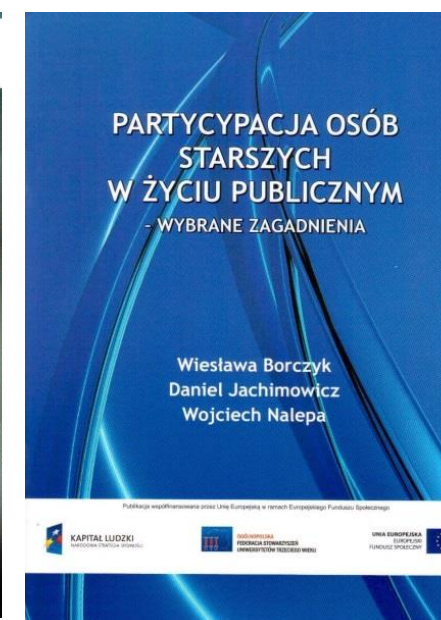
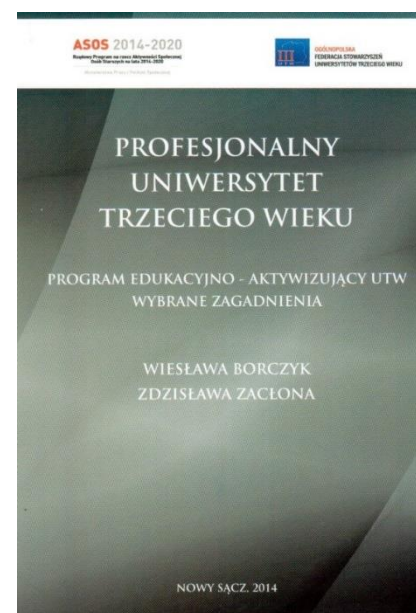
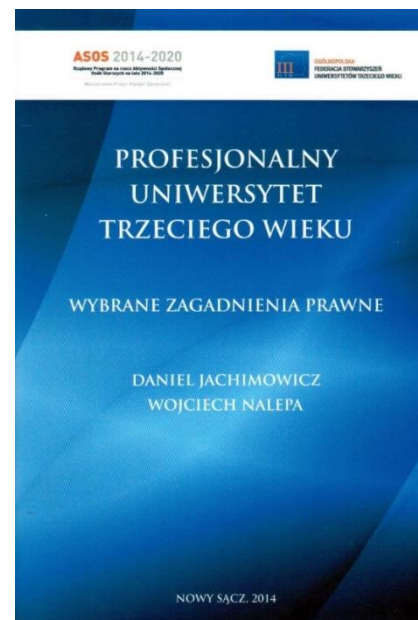
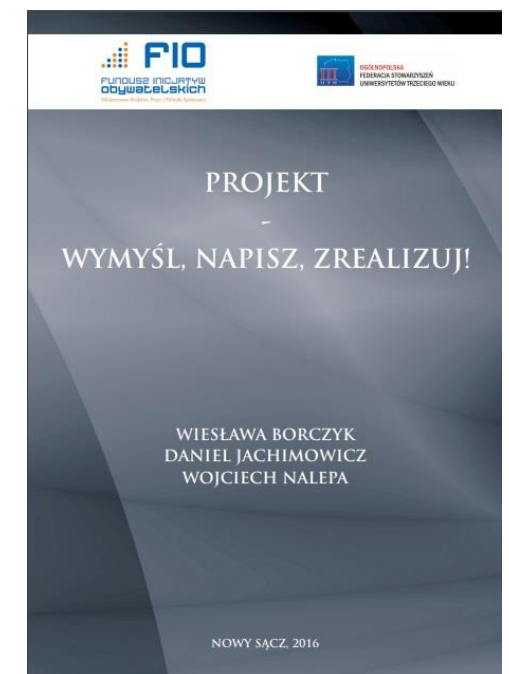
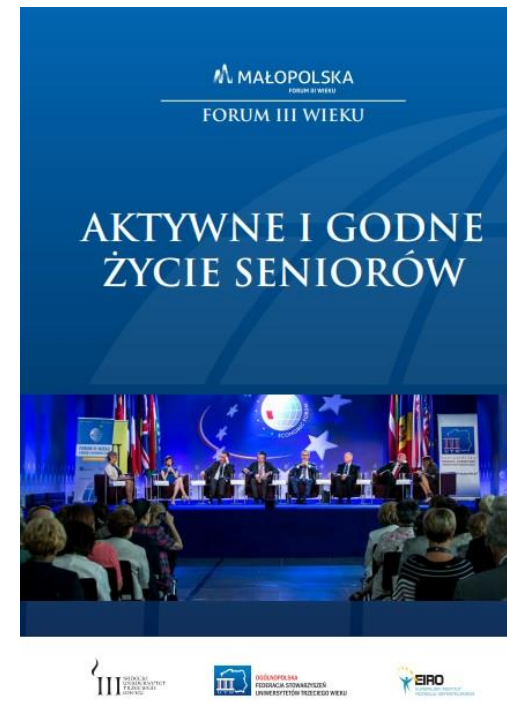
Wsparcie Federacji UTW dla środowiska UTW i seniorów

- Projekty ogólnopolskie wspólnie z UTW, dofinansowane m.in. przez m.in. Ministerstwo Skarbu Państwa - własność to odpowiedzialność, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (ASOS, FIO), Narodowy Banki Polski - edukacja ekonomiczna seniorów, nowoczesne i bezpieczne finanse seniorów

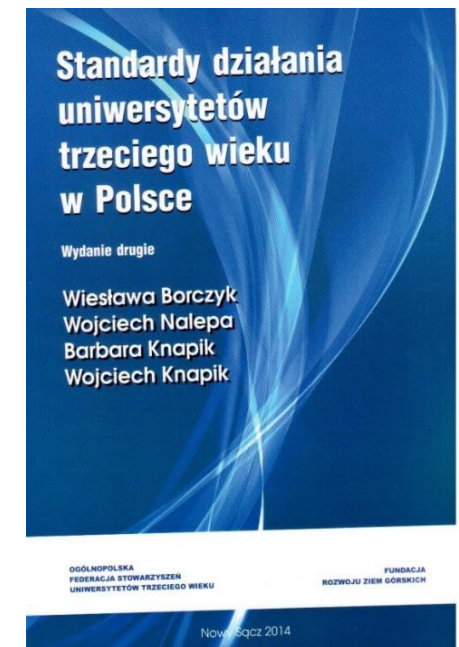
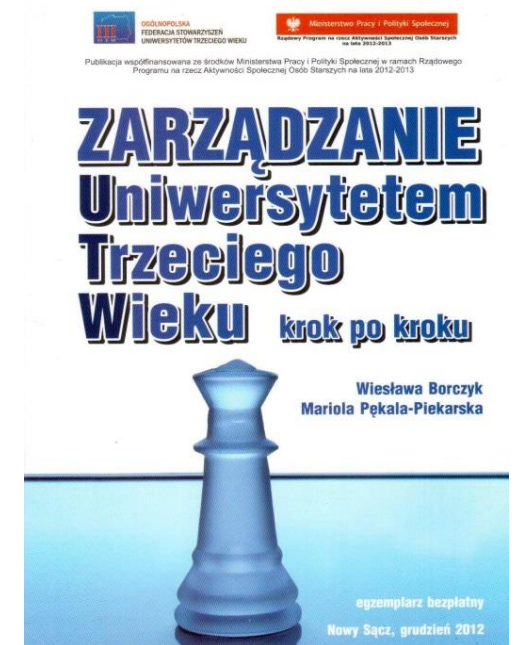
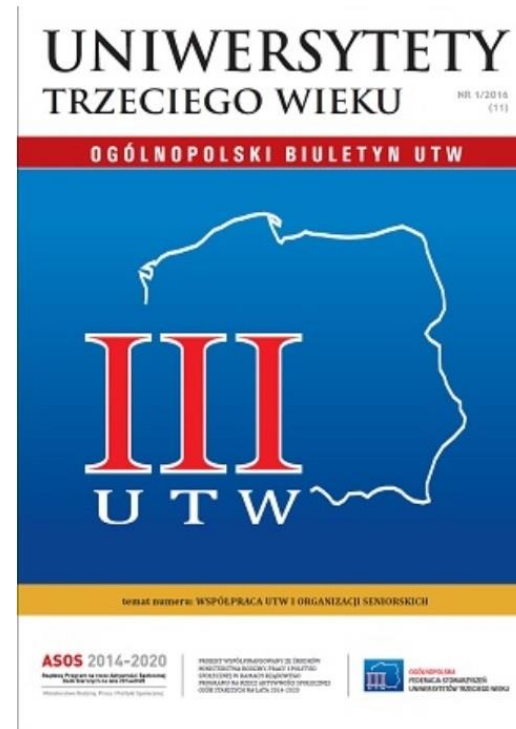
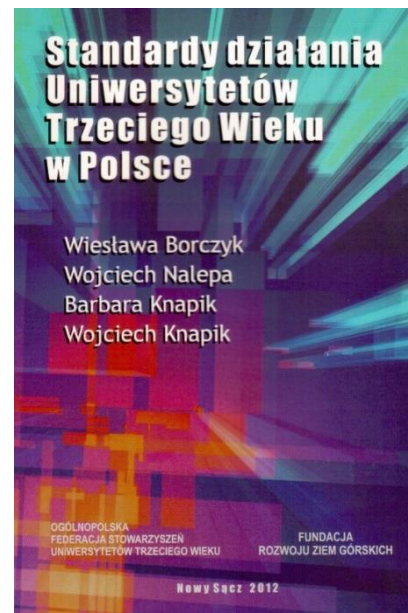
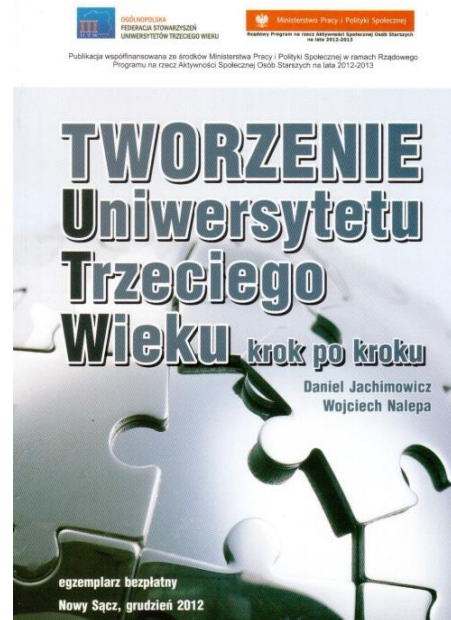
Współpraca z:

- Rzecznikiem Praw Obywatelskich – prawa osób starszych
- Rzecznikiem Praw Pacjenta- prawa pacjenta seniora
- Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów- senior konsument, bezpieczny senior,
- podmiotami gospodarczymi (profilaktyka zdrowia, opieka, bezpieczeństwo seniorów)
- samorządami regionalnymi i lokalnymi.

Wsparcie Federacji UTW dla środowiska UTW i seniorów - publikacje Federacji UTW

Wsparcie Federacji UTW dla środowiska UTW i seniorów - publikacje Federacji UTW

Przyszłość i rozwój UTW

**Przyszłość i rozwój UTW to współpraca
ze wszystkim sektorami**

**SEKTOR I
PUBLICZNY**

**SEKTOR II
GOSPODARCZY**

**SEKTOR III
NGO
SPOŁECZNY**

Propozycje Federacji UTW dla samorządów gminnych i powiatowych oraz środowiska seniorów

- Opracowanie diagnozy potrzeb seniorów w gminie/powiecie - badanie ankietowe, rekomendacje, raport
- Współpraca w tworzeniu Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz Gminnej/Miejskiej Rady Seniorów
- Współpraca w tworzeniu lokalnej polityki senioralnej

Zapraszamy do współpracy !

Dane kontaktowe:

OGÓLNOPOLSKA FEDERACJA STOWARZYSZEŃ
UNIwersytetów TRZECIEGO WIEKU

SIEDZIBA: 33-300 Nowy Sącz, ul. Jagiellońska 18

tel./fax: 0 18 443 57 08,

tel. kom: 696 95 20 16,

e-mail: federacjautw@interia.eu

Sekretariat czynny: poniedziałek - piątek, godz. 9.00 do 15.00

www.federacjautw.pl

OGÓLNOPOLSKA
FEDERACJA STOWARZYSZEŃ
UNIwersytetów TRZECIEGO WIEKU